

DAGSINS MEINING

Okkara ábyrgd

Í gjár var heimsráðstevna hjá ST um KT sett í Schweiz. Kofi Annan, aðalskrivari, ið setti ráð-stevnuna, visti á stóra munin millum rik og fátøk lond á KT-økinum. Hann gjordi vart við, at megin-parturin av heimsins fólkmum ikki hava atgongd til Internetið. Víðari visti hann á, at tað tykist, sum henda støðan stendur við og versnar, og er hetta ein hóttan móti javnvágini í heiminum.

Kofi Annan visti á, at atgongd til kunningartøkni og internet nú eru fortreytir fyri búskaparligum og mentanarligum framburði og vælferð. Hann minti á, at sum støðan er, hava fátøku londini als ongan møguleika at koma við á KT-økinum. Hesi londini eru tí so at siga dømd at vera verandi eftirbátar í mun til ríka og framkomna heimin. ST-aðalskriv-arin hevði tó eitt boð uppá eina loysn á hesum álvarsama trupulleika. Hann mælti til, at ríku idnaðarlondini alt fyri eitt stovna ein stóran altjóða grunn undir ST til tess at menna KT-førleikar og kunningartøkni í Triðja Heiminum. Við at seta henda grunn á stovn kundi ójavnin javnast út og fólkið í fátæka partinum av heiminum kundi innan ávíst áramál koma uppá sama støði, sum ríki part-urin av verðini.

Uppskotið hjá Kofi Annan er sera gott og vónandi fara ríku londini at taka undir við tí. Hendan gongdin, har tey fátøku londini dragna afturúr á øllum økjum, kann ikki halda fram. Sum longu nevnt gevur hetta rák ein ójavna, ið kann hótta heimsfriðin. Hetta er í sjálvum sær álvarsamt nokk. Ríki heimurin hevur eisini eina moralska skyldu at hjálpa fátæka heiminum fram. Ein gongd leið er at menna KT, men hetta hevur sum fortreyt, at skúla- og útbúgvingarskipanir í triðja heiminum verða mentar.

100 tals milliónir av børnum hava hvørki bústað, mat, reint vatn ella møguleikarborn fyri skúla-gongd. Milliónur eru faðir- og móðirleys orsakað av eyðkæmi og øðrum herjandi sjúkum. Teimum trýtur sostatt at siga øll grundleggjandi manna-rættindi. Øll støðan í Triðja Heiminum gerst bert verri at kalla á øllum økjum. Tað er bert Ríki Heimurin, sum kann hjálpa, og tað eigur hann (vit) at gera. Hjálpin eigur at vera veitt umvegis ST, um hon skal virka eftir ætlan. Føroyingar hava bæði fakligar førleikar eins væl og figgjarligar møgu-leikar at vera við í royndunum hjá ST at menna KT-tøkni og KT førleikar í Triðja Heiminum. Vit hava Bitland verkætlanina og KT fyritøkur okkara eru millum tær fremstu í heiminum. Hetta átti at verði ein avbjóðing hjá einum komandi landsstýri at tikið upp, so eisini vit føroyingar taka ábyrgd av okkara medmenniskjum í fátæka partinum av heiminum.

Sosialurin

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
jan@socialurin.fo
Blaðstjóri: Eiríkur Lindenskov
eirkur@socialurin.fo
Figgjarleiðari: Jákup Mørk
jakup@socialurin.fo
Marknaðardeild: lysing@socialurin.fo
Finnbjorg Nattestad
finnbjorg@socialurin.fo
Durita Simonsen durita@socialurin.fo

Kenneth Rasmussen

form. Unga Sjálvstýri

Hví røkkur hann ikki long-ur enn oman móti gørdun-um í Líðarhaga?

Hvussu ber tað til, at fleiri teirra, sum halda seg hava einkarættindi uppá Várharra og hava so úr at gera við at sannføra seg sjálvi og onnur um, at tey eru betur enn hini, roynast so illa, tá samanum kemur?

Hví lata vit Miðflokkkin tígga sær sum hann vil?
Hví lata vit ein flokk sum Miðflokkkin, har stórut part-ur av politikkinum byggir á trongskvgyni, fordøming og rasismu, seta dagsskrána og eiga seinasta orðið í so nógvum týðandi málum?
Seinasta dømi um ágangin frá hesum flokki er við-ferðin av teimum sam-kyndu.



Broðragrótíð úr Líðarhaga

Ein skuldi trúð, at næsta-kærleikin hjá Miðflokkin-um átti at rokkið langt. Men tá á stendur, røkkur hann stutt, rættiliga stutt. Tað kom týðiliga til sjóndar 11. april 2003 undir 2. við-gerð av uppskotinum um bygging av samferðsluhavn á Trongisvágssfirði.

Í álitinum fyri bygging-ina stendur, at tað kunnu verða spardar umleið 15

mió kr., um grótið til samferðsluhavnina verður tikið úr tunlinum Øravík-Hov. Tá meirilutin í vinnu-nevndini, undir 2. viðgerð, mælir til at seta inn í lög-tingslógina um samferðslu-havnina á Trongisvágssfirði, at grótið verður tikið úr tunlinum Øravík-Hov, verður uppskotið samtykt, við nevndu broyting, við 24 atkvøðum fyri og einari imóti, Bert Jenis av Rana atkvøddi imóti.

Hvussu ber tað til? Er Jenis av Rana imóti at tunn-il verður gjordur millum Øravík og Hov? Nei, tað kunnu vit ikki loyva okkum at halda. Hví atkvøddi hann so imóti? Jú, tí um grótið ikki varð tikið úr tunlinum, so skuldi tað keypast úv einum grótbroti, sum skuldi gerast í Líðarhaga, tætt við tunnilsmunnan til Hvalbiar. Og hvør eigur

hagan og tískil skal hava pening fyri grótið? Tað ger bróðir Jenis av Rana. Long-ur røkkur næstakærleikin hjá Miðflokkkinum ikki.

At uppskotið við 3. viðgerð 2. mai 2003 verður samtykt við teirri broyting, at grótið í mest møguligan mun verður tikið úr Øra-víkar- Hov tunlinum er ein onnur søga.

Sjálvstýrisflokkurin eigur at tala at
Eftir mínum tykki eigur Sjálvstýrisflokkurin, tá tað er neyðugt, at verða ein mótpólur til Miðflokkin í málum, sum viðvíkja menniskjaligu virðunum, persónliga frælsinum, virðing fyri minniluta-bólkum og ábyrgdini av egnum livi og gerðum. Tað er uppgávan hjá einum flokki, sum veruliga er á miðjuni.

Áheitan á umboðsnevndarlimir í SEV

Janus Hansen

lívrøðingur

Vágs kommuna bygdí vatnorkuverkið í Botni í 1921. At eingin kanning bleiv gjord av, hvørji árin hetta hevði á náttúruna er til at skilja. Men tá komið var upp í 1980-árinu og SEV fór í holt við Eiði 1 og 3, tá áttu vístfrøðiligar kanningar avgjørt, at veríð gjordar. Men av onkrari orsök bleiv so gott sum einki gjørt. Eiði 1 og 3 stig-ini eru liðug, og tey hava kosta yvir hálva milliard krónur. Ein fjórðingur av flatuni av Eysturoynni verður nýtt sum innsavn-ingarøkið av vatni.

Tað ber illa til at siga hvat fyri ávirkan hetta hevur havt á náttúruna, tí hvørki SEV, sum varðar av hesum inntrivum, ella nakar annar hevur gjørt kanningar av hesum. Nei, tað er nú ikki heilt rætt, tí onkrar kanningar eru gjord-

ar, men tær kunnu millum lítið og einki siga, um hvat fyri ávirkan hetta inntrivi hevur havt á lendið í Eyst-uroynni.

Tað eru 82 ár síðani verkið í Botni bleiv tikið í nýtslu, og sera nógv er hent síðani tá, ikki minst hvat umhvørvinum viðvikur. Í dag er tað ein sjálvfylgja, at vístfrøðiligar kanningar verða gjordar áðrenn (!) tiltøk av hesum slag verða sett í verk.

Fríggjadagin 12. desemb-er skulu umboðsnevndar-limirnir í SEV taka støðu til Eiði 2 stigið í verkætlanini hjá SEV. Eg havi fingið møguleikan, at kaga í frá-greiddingina (hóast SEV noktaði mær tá eg spurdi).

Eg má siga, at hvat náttúruatlitið viðóvikur, er SEV á nærum sama støðið í dag, sum Vágs kommuna var í 1921!

Tað er skelkandi at siggja, hvussu lítil viðgerð náttúran fær - ikki ein A4

Í Danmark drenaðu teir vátlendi í 1960 og 70-árun-um. Nú royna teir at gera tey aftur til vátlendi, tí tað er av stórum týðningi fyri náttúruna og lívfrøðiliga margfeldið. Men stríltíð gongur, tí tað er sera kostn-aðarmikið. Eru vit ikki í holt við at gera tann sama feilin, sum teir gjordu tá?

Hvørja ávirkan hava Eiði 1 og 3 havt fyri fuglalívið, plantulívið og djóralívið sum heild í økinum - hvat kann væntast av Eiði 2?

Hvørja ávirkan hava Eiði

1 og 3 havt fyri mógvín í økinum?
Hevur hetta ført til útlát av vakstrarhúsgass-um úr mógvínum, sum man veit um aðrastaðni - hvat kann væntast av Eiði 2?

Tað eru nógvir spurn-ingar sum eiga at verða settir og svaraðir, áðrenn umboðsnevndarlimirnir kunnu taka støðu til Eiði 2.
Tí hvussu skal umboðs-nevndin kunna taka støðu til eina útbygging sum hesa, tá árinini av henni als ikki eru kend?

Hetta skriv er ein áheitan

til umboðsnevndarlimirnar í SEV, um ikki at taka støðu til málið, fyrr enn tit hava fingið eina gávla útgrein-ing av tí ávirkan, hetta inntrivið kann hava á náttúruna. Tit kunnu ikki,

við góðari samvitsku, játta einari tilíkari útbygging uttan at kenna avleiðingar-nar.

Hvørja ávirkan hava Eiði 1 og 3 havt fyri fuglalívið, plantulívið og djóralívið sum heild í økinum - hvat kann væntast av Eiði 2?

Lýsingar					
Freistir:	Tekstlýsingar	Stórri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir	
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12	
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12	
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12	
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12	
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12	
Stórri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettú freistir.					
Framhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.					
Stødd:					
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarnar er 4mm.					
Innsent tilfar					
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðsl-an ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.					

VIÐMERKINGAR

Skjót - og hvat so?

Signar P. Heinesen



Spurningurin um vit eru í ella eru ávegis eini strat-tegiskari kreppu gerst alt meira átrokandi. Nakrar av mest týðandi inntøkukeld-um okkara eru hóttar og okkara evni til at fasthalda arbeiðsøki, sum onnur bardust fyri at vinna okk-um, hava hesi seinastu árin

ni ikki víst seg at vera góð. Vit

gera minni og umsita meira, har ynskiliga gongd-in

var tann ovugta. Kjakið um fremmandan kapital er kanska týðulig-asta dømi um, hvussu illa er statt. Hóast nógv hevur

verið tosað um fremmand-an kapital til Føroyar, havi

eg einki frætt um nakað tos

um evnini hjá okkum í Føroyum at gera iløgur í

øðrum londum. Hetta hóast

ein sli

lik javnvág er ein tann mest týðandi "indikator"

(talfest ábending) um evn-i

ni at standa seg í altjóða kappingini.

Treyðugt so, fleiri pro-sjekt

ur eru eisini, sum onkursvegna

hava til endamáls at vinna okkum

nýggj øki at arbeiða á. Men

man veit um aðrastaðni - hvat

kann væntast av Eiði 2?

Tað eru nógvir spurn-ingar

sum eiga at verða settir og svaraðir,

áðrenn umboðsnevndarlimirnir

kunnu taka støðu til Eiði 2.

Tí hvussu skal umboðs-nevndin

kunna taka støðu til eina útbygging

sum hesa, tá árinini av henni als

ikki eru kend?

Hetta skriv er ein áheitan

til umboðsnevndarlimirnar í SEV,

um ikki at taka støðu til málið,

fyrr enn tit hava fingið eina gávla

útgreining av tí ávirkan, hetta

inntrivið kann hava á náttúruna.

Tit kunnu ikki,

við góðari samvitsku, játta

einari tilíkari útbygging

uttan at kenna avleiðingar-nar.

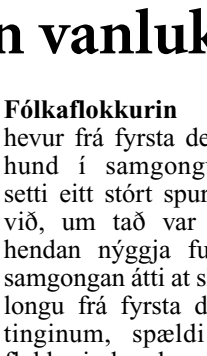
Hatta var ein vanlukka!

Kai Vágfjall

Fólkaflokkurin hevur frá fyrsta degi spælt hund í samgonguni. Eg setti eitt stórt spurnartekin við, um tað var rætt, at hendan nýggja fullveldis-samgongan átti at skipast, tí

longu frá fyrsta degi av í tinginum, spældi Fólk-a-flokkurin hund, og avreiddi tingformannin til andstøð-una. Soleiðis hevur gingið slag í slag síðani, og hava landsstýrismenn fólk-a-floksins koyrt eitt sololøb aftur og aftur, við eini ótrú-ligari trongd at trakka fram, sum nokur vánaliga eftir-gjörd glansbilot, og harvið skapað ófrið og ólag í sam-gonguni. Flokkurin valds-tók Tjóðveldisflokkin og alt Føroya fólk á ólavsøku 2002, har ein av okkara lögtingsmonnum var tving-aður at taka sini orð aftur

um løgmann og Jørgen Niclasen, tí teir høvdu einki



skævt gjørt, sambært Fólkaflokkinum. Í dag kenna vit úrslitið. Men at koma við eini umbering fyrst og fremst til Føroya fólk, eru teir ov smáir til. So hvør tað er, sum hevur spælt við eld, og hevur brent seg, haldi eg vit lata veljararnar døma um. Fólkaflokkurin hevur so ongantið tikið nakra ábyrgd fyri sínar gerningar, ella ógerningar, og tað gera teir heldur ikki í hesum føri. Í Fólkaflokkinum ræður ein slíkur andi, sum er at skava

eru at kalla ómøgulig at fremja. Vanligastu mátarnir at melda seg úr felags-skapinum er ósannindi og ósonn atferð ella ikki at átaka sær ábyrgd samsvar-andi formligari ella sosial-ari positiðn.

Leiðslan

Tey, sum fylgdu við BBC í Irak krígunum hoyrdu amerikanska herleiðaran Brooks nýta vendingina, at teir við sínum atsóknum skerdu møguleikarnar hjá irakum at leiða og sam-skifta ("we reduce their means of control and communication").

Fyri tann óroynda kundi helst týkjust løgið, at tað hevur so stóran týðning at skjóta ein stjórnarbygning

her og eina sjónvarpsstöð

har. Men tann royndi veit,

at styrkin hjá felagsskap-inum er treytaður av leiðslu

og samskiifti.

Møguleikarnir, viljin og evnini

til við skili at hevja seg uppum smálutirnar og

samtundis vita, hvørjir smálutir

kunnu fáa avger-andi týðning og at seta

kós og ferð í teim ymsu til-tøkunum og at gera hetta í

einum tøttum samskiifti við felagsskapin - tað er at leiða.

At nýta møguleikarnar, at seta

sær uppgávur fyri, viljin og evnini at gjøgnum-føra

hesar uppgávur og viljin og evnini at

gera tað saman við øðrum - hetta er

setningurin hjá tí einstaka, sum ynskir at

geva sitt ikast til framstig í landi

sínum.

Alt eftir formligari og sosialari

positiðn hava vit møguleika til at

geva okk-ara ikast til ta felags upp-gávu,

um leggur størri ábyrgd á tey

longur fram á vegin", sum Heðin Brú

tekur til. Øll hava møguleika at

geva sitt ikast til leiðsluna í landin-

um og øll hava eisini møgu-leika til

at gera landið meira "gumpu-tungt".

Alt eftir formligari og sosialiari

positiðn hava summi mögu-leika til

at forða menning á heilum málsøkjum.

Men eingin hevur møguleika at

lyfta eini menn-ingaruppgávu einsamallur.

Millum annað tí ber til at siga,

at leiðslulæran og maktlæran

stríða móti hvørji aðrari og kunnu ikki

sameinast.

Commitment

Commitment er fremmant

orð og hóast orð eru í upp-

skoti bæði formliga og óformliga,

so havi eg higart-ilig ikki hoyrt nakað,

sum gevur sama týðning sum

hetta fremmanda heitið í hesum

samanhangi. Danir nýta

orðingina "Fælles for-pligtelse",

sum rakar rætti-liga væl. Besta dømi

um commitment er helst frá

hjáunabandinum, har tvey

gera av at átaka sær lívið saman -

í góðum og ring-um.

At binda seg til uppgáv-una.

At gera sitt besta, viljin til at

flyta seg og skipa seg saman við

øðrum, viljin til at lata nakað av

sær sjálvum og sínum egna til

felagsskapin. Hetta er ein

fortreyt fyri veruligum framstigum.

Hvør einstakur hevur

sína ábyrgd tá ið talan er um

felagsskapin og tá ið talan er um

leiðsluna. Í báðum teimum

forunum hava summi formliga og

sosiala positiðn, sum leggur

størri ábyrgd á tey

enn hini. Við commitment eru

øll líka. Øll hava eins ábyrgd

og ein persónur telur fyri ein

persón, um tað er Winston Churchill

ella tað er Fossadun ella Palli-ba.

Annaðhvørt geri eg felagsskapin

meira lívforan ella geri eg felagsskapin

meira "gumpu-tungan".